

УДК 007 : 304 : 070

Башкатова М. П.¹, Скуртул Г. С.²

студ. гр. СН-312 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО АУДІОПОДКАСТУ: ВІД ЗАДУМУ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ПРОЄКТУ «РАНКОВЕ ДОПІО»)

Після початку повномасштабного вторгнення відбувся сплеск створення та поширення аудіоподкастів від українських журналістів. Наразі цей формат набирає популярності на стрімінгових майданчиках, наприклад, на Spotify, який став другою за популярністю платформою для аудіоконтенту: «У червні 2022 року Spotify оголосив, що на його платформі було понад 4 мільйони подкастів» [4]. Серед них – 155 тисяч регулярно оновлюють випуски. Перші подкасти з'явилися у 2003 році. Наразі аудиторія найбільше обирає формат через бажання розважитися чи щось послухати [6]. За словами директорки Sebito media Дарини Заржицької [3], подкаст популярний через те, що не відповідає мейнстріму. На її думку, завжди існуватимуть теми, яким великі майданчики не захочуть давати голос, подкасти ж дають змогу будь-якій людині сказати будь-що.

Запит аудиторії на подкасти зростає. Стрімкий розвиток аудіоринку зумовлює і дослідницький інтерес до нього. Наприклад, у науковому дискурсі активно досліджують причини популярності подкастів, особливості їх слухання та проблемно-тематичну поліфонію. Згідно з дослідженням Jacobs Media, у 2023 році зафіксовано рекордно високий показник людей, які слухають подкасти принаймні раз на тиждень – 33 %, у 2019 році таких реципієнтів було значно менше – 21% [4]. В українському журналістикознавстві типологію подкастів, їх форматні особливості і жанрову реалізацію, вплив повномасштабного вторгнення на процес актуалізації в медіапросторі вивчали науковці О. Дмитровський, І. Гаврилюк, О. Дубенська, Г. Скуртул. Однак окремого дослідження особливостей створення інформаційно-аналітичних подкастів ще немає, що й зумовлює актуальність наукової розвідки.

Згідно з аналізом поведінки аудиторії під час споживання новин від Digital News Report 2024 року від Reuters Institute, частина людей у світі відчуває себе «перевантаженими» кількістю новин. «Четверо з десяти вибірково уникають новин, не завжди готові споживати контент великого обсягу на складні теми. Водночас серед українців контроль за новинами став однією з основ відчуття безпеки, навіть для тих, хто не стежив за новинами раніше» [2]. Аналізуючи тематичну спрямованість, новинні подкасти входять у трійку інтересів середньостатистичної людини. За звітом Pew Research Center, 67 % слухачів чули обговорення новин у подкастах, які споживають регулярно: «Поміж форматів новинних подкастів аудиторія віддає перевагу аудіопродуктам, у яких: 1) глибоко пояснюють тему або проблему; 2) ведучі говорять про своє ставлення до новин; 3) підсумовують головні новинні історії за день» [6].

В Україні інформаційно-аналітичні подкасти як ніша ще формуються, однак серед проєктів, які системно висвітлюють розширені новини варто згадати подкасти: «Без кісток» Богдана Амосова, «Вест-Сайд» (Бабель), «Говорить СтратКом» (Головне управління комунікацій Збройних Сил України), «Кляті питання» (Українська правда), «UA: The day that we survived» (Urban Space Radio), «Подвійні стандарти» (Radio NV).

На нашу думку, вдалим об'єктом для аналізу інформаційно-аналітичного подкасту є проєкт «Ранкове допію» від Sebto media. Це огляд новин із ведучими Дариною Заржицькою та Антоном Ткачуком. Автори проєкту позиціонують його як «найдушевніший огляд новин світу» [1], який має зменшити інформаційний шум, поставити на паузу телеграм-канали (де кожні 30 секунд оновлюється інформація): «Слухаючи подкаст, ти можеш піти погуляти, або випити води, або заснути на годину раніше, бо про все, що дійсно має значення, ми Тобі повідомимо» [1].

Наразі вийшло 312 випусків подкасту. Обираючи теми та новини для кожного епізоду, команда керується тим, чи матимуть значення згадані нови-

ни у випуску вже за тиждень. Також є текстова версія епізодів на сайті Sebto. Періодичність випусків – щотижня, у понеділок та п'ятницю, о 7:17 – «якраз до першої кави» [1]. За задумом подкастерів, кава «допію» в назві має асоціюватися в слухача з пробудженням та частиною ранкової рутини, під час якої деякі люди звикли оновлювати стрічку соціальних мереж, «гортати» ранкові газети або слухати останні новини. Хронометраж випусків приблизно 20 хвилин, упродовж яких можна розпочати свій ранок, допити порцію «допію» та дізнатися більше про новини світу. Із розвитком проекту, Sebto для своїх продуктів додали нові назви, пов'язані з кавою. Наприклад, проект «Ранковий дріп» – випуски звучать від 5 до 10 хвилин і є коротшими за «Ранкове допію», так само, як порція кави «дріп» менша за порцію «допію».

У «Ранковому допію» кожен випуск «починається з «Sebto презентує» – як буква N і цей відомий звук перед кожним фільмом Netflix» [3]. Далі – спокійна музика та акустичний портрет ранку, що нагадує ранкову рутину: звуки будильника, скрипіння ліжка та приготування допію. Після цього ведучі згадують актуальну дату, коли виходить епізод. У кожному випуску аналізуються 3-4 новини, а також є секретна секція (доступна за підпискою) та дайджест коротких новин – т.зв. «стіки до ранкової кави». Інколи випуски містять анонс та інформацію про актуальний збір для ЗСУ. Також для слухачів, що підтримують Sebto media на патреоні, доступне продовження «Ранкового допію» – «Вечірнє розе».

Ведуча Дарина Заржицька в 172 випуску про залаштунки «Ранкового допію» поетапно описує алгоритм роботи над епізодами: «По-перше, моніторинг видань, збереження в табличку, яку команда називає «звалище новин». По-друге, треба перебрати новини та виокремити ті, які підходять для аналізу, продумати структуру, знайти додаткову інформацію, щоб краще пояснити контекст новини та почати робити огляд. По-третє, коли текст готовий, треба його начитати, очистити звук, скомпонувати з начитуванням та музикою» [5].

У «Ранковому допію» прослідковуються такі тематичні блоки, що в цілому характерні для проектів Sebto: суспільство, політика, права людини, культура [3]. Серед них про суспільство розповідають: історію про піцерію у Вроцлаві, у якій безоплатно готували піцу, щоби підтримати виборців під дільницею під час голосування (випуск 185), помилку, коли людині випадково перевели 81 трильйон доларів (випуск 306); політику: про вибори нового уряду в Німеччині (випуск 306), переворот у Габоні після протестів проти переобрання кандидата з династії, яка керувала країною 55 років (випуск 172); права людини: про перемогу демократії в Екваторі, коли шляхом народного голосування змусили нафтову компанію припинити бурові роботи в надрах Амазонки (випуск 172), протести в Греції через затягування розслідування після залізничної катастрофи у 2023 році (випуск 306); культуру: феномен Тейлор Свіфт та модну індустрію Африки (випуск 190).

Висвітлюючи новини в епізодах «Ранкового допію», творці Sebto media посилаються на іноземні медіа, інформаційні агенції та транснаціональні компанії, зокрема Deutsche Welle, Washington Post, The Guardian, CBS, CNN, AP, Reuters, BBC, New York Times, Voice of America, The Atlantik, Nature, The Economist, The Boston Globe, Financial Time, NBC news. Для підготовки контенту використовують матеріали ЗМІ, що спеціалізуються на аналітиці: Semafor, Euronews, Independent, Quartz, Vox, Axios, The Conversation. Через матеріали різних медіа з однієї теми «Ранкове допію» порівнюють репрезентацію новин та детальніше аналізують їх для слухачів, пояснюючи, що відбулося. Наприклад, випуск про перемогу опозиції на виборах у Польщі в 2023 році. Для цього випуску ведучі спілкувалися з Владиславом Яценком, журналістом сайту Ukraina.pl та редакції Culture.pl., також узяли в нього коментарі щодо того, як «польському суспільству вдалося зберегти опірність гегемонії партії «Право і справедливість», розказали про марш у Варшаві, який називають «мітинг опозиції (Радіо Свобода)» (Газета Виборча) та описали, як відбувся мітинг опозиції (Радіо Свобода) (випуск 185). Розбираючи феномен Тейлор Свіфт, автори подкасту згадували аналітичні матеріали, чому Тейлор Свіфт перезаписує всі свої старі пісні (Vox), про те, як концертний фільм «Eras Tour» побив рекорди касових зборів (CBS) та як співачка вплинула на те, що уряд Індонезії переглядає візові правила для музикантів (Quartz) (випуск 190).

Отже, подкаст «Ранкове допію» від Sebto media є вдалим прикладом інформаційно-аналітичного аудіоподкасту, який успішно задовольняє зростаючий запит слухачів на глибоке розуміння актуальних подій завдяки ретельному відбору новин, використанню авторитетних джерел та якісній подачі матеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про нас. Sebto [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sebto.media/about/> (дата звернення: 10.01.2025).
2. Трапезнікова Д. Чому люди (не) довіряють новинам і що із цим робити журналістам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mediamaker.me/chomu-lyudy-ne-doviryayut-novynam-i-shho-z-czym-robyty-zhurnalistam-441/> (дата звернення: 18.01.2025).
3. Цаценко Ж. Чесно про подкасти: запуск, просування, монетизація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://skvot.io/uk/blog/honestly-about-podcasts> (дата звернення: 25.03.2025).
4. Podcasting by the numbers: 15 podcast stats for 2024 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.descript.com/blog/article/podcasting-by-the-numbers-podcast-stats-for-2023> (дата звернення 24.03.2025).

5. Ранкове допю. YouTube [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://surl.li/mgswhh> (дата звернення: 13.01.2025).

6. Shearer E, Liedke J, Matsa K, Lipka M, Jurkowitz M. Podcasts as a source of news and information [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/20/2023/04/PJ_2023.04.18_Podcasts_FINAL.pdf (дата звернення: 10.01.2025).